

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсової роботи
з дисципліни «Економічний аналіз»
для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем
«бакалавр» денної та заочної форм навчання
спеціальності 072 “ Фінанси, банківська справа та
страхування ”

2022

Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Економічний аналіз» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укл.: Н. Г. Фатюха. - Запоріжжя: НУ «ЗП», 2022. - 47с.

Укладач: к.е.н., доцент Н.Г. Фатюха

Рецензент: к.е.н., доцент О.В. Губарь

Відповідальний за випуск: к.е.н., доцент С.В. Шарова

Затверджено
на засіданні кафедри
«Фінанси, банківська справа
та страхування»
Протокол № 2
від 12.09. 2022 р.

Рекомендовано
до видання НМК ФЕУ
Протокол № 38
від 21.09.2022 р.

ЗМІСТ

	Вступ	5
1	Мета і завдання курсової роботи	6
2	Завдання на курсову роботу	7
3	Організаційні вказівки	7
4	Методичні вказівки до виконання курсової роботи	7
4.1	Вибір теми	8
4.2	Підбір та вивчення літературних джерел	9
4.3	Розробка плану курсової роботи	9
4.4	Зміст і наповнення окремих розділів роботи	10
4.5	Підбір і вивчення літератури за темою курсової роботи	15
4.6	Підбір і перевірка необхідних матеріалів	16
5	Вказівки щодо оформлення і захисту курсової роботи	18
5.1	Вимоги до оформлення курсової роботи	18
5.2	Захист курсової роботи	25
5.3	Критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі	26
6	Рекомендована література	29
6.1	Основна література	29
6.2	Додаткова література	30
6.3.	Інформаційні ресурси	31
	Список використаних джерел	32
	Додаток А. Орієнтовна тематика курсових робіт з дисципліни "Статистика"	33
	Додаток Б . Орієнтовні плани курсових робіт	34
	Додаток В. Приклад титульного аркуша курсової роботи	37
	Додаток Д. Бланк завдання на курсову роботу	38
	Додаток Е. Приклад оформлення реферату	40
	Додаток Ж. Приклад оформлення змісту	41

Додаток К. Приклад оформлення таблиці	42
Додаток Л. Приклад оформлення рисунку	43
Додаток М. Приклад оформлення бібліографічного опису	44

ВСТУП

Проведення економічного аналізу необхідне для одержання достовірної інформації з метою ухвалення управлінських рішень щодо позитивних результатів функціонування суб'єктів господарювання.

Саме результати економічного аналізу дають можливість діагностувати і контролювати тенденції поліпшення кількісних і якісних параметрів виробничо-господарської діяльності підприємств. Аналітичні розрахунки допомагають активно впливати на економічні процеси суб'єкта господарювання, мобілізуючи потенційні резерви збільшення прибутковості та віддачі від інвестованого капіталу, а також є базою для прийняття економічно обґрунтованих інвестиційно-інноваційних та управлінських рішень.

Навчальна дисципліна «Економічний аналіз» вивчається після вивчення дисциплін: «Фінанси», «Статистика», «Економіка підприємств», «Економетрика», «Бухгалтерський облік».

Метою курсової роботи є поглиблення теоретичних знань з теорії і методології та отримання практичних вмінь з економічного аналізу в процесі самостійного виконання практичних завдань відповідно до обраної теми.

Змістом курсової роботи є аналіз економічної діяльності суб'єктів господарювання.

Теми курсових робіт пов'язані з формуванням у студентів теоретичних знань та практичних навичок щодо кількісної та якісної оцінки економічної діяльності підприємств.

1 МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Навчальним планом циклу загальної підготовки дисциплін за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування» передбачено написання курсової роботи. Курсова робота може бути основою для написання дипломної магістерської роботи. Орієнтовна тематика курсових робіт наведена в додатку Д.

В курсовій роботі необхідно показати вміння глибоко й всебічно досліджувати поставлені питання, робити обґрунтовані висновки і надавати конкретні пропозиції.

Метою написання курсової роботи є поглиблення теоретичних знань з теорії і методології та отримання практичних вмінь з економічного аналізу в процесі самостійного виконання практичних завдань відповідно до обраної теми.

Завдання курсової роботи полягає в самостійному дослідженні й обґрунтуванні однієї з проблем економічного аналізу на прикладі вибраного підприємства: формування його профілю та інформаційного забезпечення економічного аналізу підприємства, проведення економічного аналізу, оцінювання його наслідків. Джерелами інформації можуть бути: сайт вибраного підприємства, сайти систематизованої інформації про діяльність вітчизняних підприємств (зокрема, smida.gov.ua), сайт Державної служби статистики України (www.ukrstat.gov.ua), галузеві сайти, форми періодичної та річної звітності, реєстри бухгалтерського обліку, акти ревізій, друковані засоби масової інформації тощо.

Виконання курсової роботи — один з важливих етапів навчального процесу. На виконання курсової роботи відводиться 30 годин / 1 кредит ECTS.

Основні етапи підготування та виконання курсової роботи:

- вибір та обґрунтування теми;
- ознайомлення із законодавчими та іншими нормативними актами, які мають відношення до теми;
- дослідження теоретичних джерел з обраної теми;
- складання плану роботи;
- збір необхідної інформації;
- здійснення розрахунків та узагальнення їх результатів;

- формування висновків;
- оформлення курсової роботи відповідно до вимог кафедри та в обумовлений термін подати науковому керівникові;
- захист курсової роботи.

Приклад титульного аркуша курсової роботи наведено в додатку В.

2 ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

Завдання на курсову роботу розробляється керівником роботи і оформлюється студентом згідно додатку Д.

3 ОРГАНІЗАЦІЙНІ ВКАЗІВКИ

Необхідно висвітити питання організації роботи студента над курсовою роботою, навести календарний план виконання курсової роботи згідно додатку Е, визначити термін виконання етапів роботи.

4 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тематика курсових робіт повинна відповідати робочій і навчальній програмі дисципліни «Економічний аналіз» і бути актуальною.

Теми курсової роботи затверджуються на засіданні кафедри і закріплюються за студентом. Науковий керівник курсової роботи, що призначається кафедрою, визначає напрямок роботи студента, обумовлює основні варіанти можливого вирішення того чи іншого питання, спонукає до творчого дослідження, систематично консультує результати, а також графік виконання роботи.

За узгодженням із науковим керівником студент може запропонувати іншу тему дослідження, обґрунтувавши доцільність цього вибору, наприклад, наявністю фактичного матеріалу за місцем роботи.

При виборі теми курсової роботи необхідно враховувати її актуальність, ступінь розробки в науковій літературі, наявність публікацій в науково-методичній та періодичній літературі, практичну значимість, зацікавленість студента в розробці даного напрямку.

При написанні курсової роботи необхідно дотримуватися такої послідовності.

1. Визначити тему курсової роботи, сформулювати мету і завдання, які необхідно вирішити.
 2. Підібрати і вивчити літературу з даної теми.
 3. Скласти орієнтовний план курсової роботи і погодити його з науковим керівником.
 4. Скласти розширений план курсової роботи з визначенням розміщення таблиць, схем, графіків тощо.
 5. Скласти графік роботи, визначити терміни підготовки окремих розділів і всієї курсової роботи.
 6. Визначити, сформулювати і написати теоретичний розділ курсової роботи.
 7. Розробити (накреслити) графіки, діаграми, розрахувати економічні показники, здійснити аналіз, пов'язати його результати з теоретичним матеріалом, з даними передового досвіду, оформити текст курсової роботи.
 8. Сформулювати і викласти висновки.
 9. Відредагувати текст курсової роботи.
 10. Здати курсову роботу на попередню перевірку науковому керівнику.
 11. Доопрацювати курсову роботу із урахуванням зауважень наукового керівника.
 12. Подати курсову роботу до захисту.
- Орієнтовну структуру та короткий зміст тем курсових робіт наведено у додатках А, Б.

4.1 Вибір теми

Ознайомившись з тематикою курсових робіт, рекомендованою кафедрою (додаток А), враховуючи свої інтереси, існуючі наробітки, плани до виконання дипломної магістерської роботи, студент обирає тему курсової роботи. Тема курсової роботи узгоджується з керівником курсової роботи. Обрана тема має бути затверджена кафедрою. Зміну теми чи її корегування також слід погодити з керівником, обґрунтувавши її доцільність.

Назва теми, план роботи, графік підготовки окремих розділів курсової роботи і терміни подання на кафедру студент погоджує з на-

уковим керівником.

4.2 Підбір та вивчення літературних джерел

В процесі опрацювання теми курсової роботи студент повинен сформулювати основні положення економічної теорії стосовно соціально-економічного явища, що вивчається. Це дасть змогу обрати джерела інформації — монографії, статті у періодичних виданнях тощо, враховуючи також літературу, котру рекомендує науковий керівник.

З урахуванням тематики робіт необхідно переглянути законодавчу базу, українські економічні журнали та Internet ресурси: офіційний сайт Верховної Ради України, офіційний сайт Міністерства фінансів України, спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів, електронна версія газети «Все про бухгалтерський облік». Також необхідно використовувати спеціальну літературу із суміжних методологічних наук, таких як економічна статистика, економіко-математичні методи і моделювання.

Важливо обрати найраціональніший метод ознайомлення з літературними джерелами та їхньої обробки. Покладатись на запам'ятовування не слід. Найкраще — занотувувати окремі положення (коротко записати головне) на окремих аркушах із зазначенням всіх атрибутів літературного джерела: автор, назва книги чи статті, видавництво, рік видання, номер і назва журналу, сторінка. Завдяки обов'язковому зазначенню авторства використаних джерел можна запобігти плагіату, а також користуватися цими записами при виконанні інших курсових робіт.

Обов'язково в тексті курсової роботи необхідно посилатися на використані джерела літератури (із зазначенням автора, назви та сторінок).

4.3 Розробка плану курсової роботи

Наступним етапом курсової роботи є складання плану. План — це перелік логічно пов'язаних між собою питань, які дозволяють розкрити тему. Слід пам'ятати, що головним завданням дослідження є об'єктивний аналіз кількісного стану підприємства та прогноз майбутнього його розвитку. Після складання плану студент обов'язково уз-

годжує його з керівником. У процесі дослідження він може корегуватись, якщо така потреба виникне.

Структура плану: вступ, основна частина (теоретична, аналітична, конструктивна), висновки, список використаних джерел і додатки.

Загальний обсяг курсової роботи має становити 30-35 сторінок.

4.4 Зміст і наповнення окремих розділів роботи

Структура курсової роботи. Курсова робота складається із:

- титульної сторінки;
- завдання на курсову роботу;
- реферату;
- змісту;
- вступу;
- основної частини (3 розділи);
- висновків;
- списку використаних джерел;
- додатків.

Основна частина має становити не менш ніж 90% від загального обсягу курсової роботи.

Курсова робота має бути написана **державною мовою**, науковим стилем, логічно й аргументовано.

Першою сторінкою курсової роботи є *титульна сторінка* і оформлюється відповідно до вимог стандарту та вимог вищого навчального закладу (див. Додаток В).

Завдання на курсову роботу розміщується відразу ж після титульної сторінки і є документом, що визначає обсяги і порядок виконання роботи (див. Додаток Д, Е). Завдання на курсову роботу містить тему роботи, календарний графік виконання роботи. Завдання затверджується науковим керівником роботи.

Реферат призначений для ознайомлення з курсовою роботою. Реферат має бути розміщений безпосередньо за завданням на курсову роботу, починаючи з нової сторінки (див. Додаток Ж).

Зміст курсової роботи визначається її темою і відображається в плані, що затверджується науковим керівником, розміщується безпо-

середньо після реферату на курсову роботу, починаючи з нової сторінки. Зміст включає: реферат; вступ; послідовно перелічені назви усіх розділів, підрозділів; висновки; список використаних джерел; додатки з їх позначеннями та найменуваннями. У змісті роботи вказуються найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів (див. Додаток 3).

У **вступі** потрібно:

- чітко визначити мету курсової роботи, її новизну і актуальність дослідження;
- дати стислий огляд сучасного стану проблеми, котрій присвячується курсова робота, сформулювати основні завдання курсової роботи;
- обґрунтувати роль економічного аналізу для вивчення даної теми;
- визначити основні джерела потрібної інформації.

Рекомендований обсяг вступу – 1-2 стор.

Основна частина роботи поділяється на 3 розділи. Перший з яких - теоретичний, другий – аналітичний, а третій – пропозиції щодо удосконалення з обраної теми. Основна частина має містити в собі ґрунтовний виклад усього дослідження обраної теми. Слід чітко розмежувати теоретичну, аналітичну і конструктивну частину.

У *першому теоретичному розділі* основної частини розглядаються теоретичні аспекти економічного аналізу з вибраної теми, аналітичний огляд літературних джерел з предмета наукового дослідження, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх наукова класифікація, основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо.

Теоретичне обґрунтування, суть, мета, завдання, етапи та джерела інформації для аналізу, суб'єкти, об'єкти, методи та система показників, що у сукупності формує організаційно-інформаційну модель аналізу. Відповідно з визначеними етапами аналізу розкривається кожен з них з характеристикою застосовуваних показників, методики проведення їх аналізу, факторних моделей. Викладати матеріали слід без прикладів.

Таким чином, в цьому розділі студенти показують своє вміння узагальнювати теоретичний матеріал з вибраної теми, монографії, матеріали періодичної преси, законодавчі і нормативні документи. Обов'язковим є посилання на використану літературу, цитати, ідеї,

іншу інформацію, яка використана в роботі. Обсяг розділу до 15 сторінок.

У *другому аналітичному розділі* студент, використовуючи фактичний матеріал, і зібрану інформацію, аналізує та розкриває зміст питань на прикладі конкретного підприємства.

Дослідження проблеми має здійснюватися на основі загальної техніко-економічної характеристики підприємства: організаційно-правової форми підприємства, його відомчої підпорядкованості; масштабу (чисельність персоналу, вартість основних фондів, виробнича потужність тощо), навести основні фінансово-економічні показники діяльності за три роки. В цьому розділі проводиться горизонтальний та вертикальний аналіз фінансового стану підприємства.

Далі відповідно за визначеними у теоретичному розділі етапами аналізу, охарактеризованими показниками та з використанням наведених методів виконується аналіз діяльності базового підприємства за обраною темою.

Джерелами інформації служать дані статистичної звітності, планові дані, звіти про виробничо-господарську діяльність даного підприємства та пояснювальні записки.

У кінці кожного етапу аналізу, якому відповідає окремий підрозділ курсової роботи, слід зробити узагальнення та висновки. Виконання цих вимог забезпечить високий рівень курсової роботи.

В аналітичному розділі курсової роботи з'ясовують ступінь виконання плану (завдань) за показниками, які характеризують діяльність підприємства (фірми) за вибраною темою; визначають відхилення фактично досягнутих показників від планових та даних минулого періоду (а по можливості, і порівняно з даними інших підприємств, з середніми показниками по об'єднанню, галузі, з показниками конкурентів); оцінюють динаміку та тенденції зміни показників. Виконуються аналітичні розрахунки кількісного виміру впливу основних факторів на відхилення фактичних показників від базисних (еталонних).

У процесі виконання курсової роботи слід використовувати різні методи аналізу: порівняння, деталізація підсумкових показників, статистичні групування, ряди динаміки, індекси, балансовий метод, методи факторного аналізу (ланцюгових підстановок, абсолютних різниць, відносних різниць та ін.), метод середніх величин, вибірковий метод, таблиці, графіки тощо.

При використанні в процесі аналізу прийому порівняння показ-

ників треба застосувати різні його форми (порівняння з планом, з минулими періодами, з нормами та нормативами, з показниками інших підприємств та підприємств - конкурентів).

Прийом деталізації підсумкових узагальнюючих показників передбачає аналіз їхніх елементів по окремих періодах (рік, квартал, місяць, декада, день, година), структурних підрозділах підприємства (служби, відділи, цехи, дільниці, робочі місця)

Статистичні групування використовуються для вивчення складу сукупності, яка аналізується, за певними ознаками (наприклад, аналіз чисельності робітників підприємства по категоріях, віку, статі, кваліфікації та ін.), а також для з'ясування зв'язку між окремими показниками: (наприклад, між кваліфікацією робітників та рівнем продуктивності їхньої праці тощо).

Ряди динаміки застосовують для з'ясування тенденцій (закономірностей) у зміні показників, які аналізуються. При цьому необхідно розрахувати і проаналізувати показники, які характеризують ряди динаміки: середній рівень ряду, абсолютний приріст (ланцюговий, базисний), темпи зростання (ланцюговий, базисний), середній темп зростання (визначається за формулою середньої геометричної величини), темп приросту, абсолютне значення одного процента приросту.

Індекси використовують для вивчення динаміки показників, які аналізуються, а також для визначення впливу на загальну зміну (приріст або зниження) найважливіших факторів.

Сутність застосування балансового прийому полягає в складанні і аналізі різного роду балансів (баланс доходів та видатків, робочого часу, руху основних фондів та ін.).

На підставі методу середніх величин (середньої арифметичної, геометричної, гармонічної, хронологічної) розраховують і аналізують різні середні показники: середня заробітна плата одного працівника, середня вартість основних виробничих фондів, середня продуктивність праці, середній бал якості продукції та ін.

Вибірковий метод застосовують у тому випадку, коли з різних причин обстеженню підлягає інформація не всієї генеральної сукупності, а тільки її частки, відібраної на підставі спеціально розроблених наукових принципів. Аналіз цієї вибіркової інформації дозволяє коректно охарактеризувати сукупність у цілому.

За допомогою різних видів даного методу (хронометраж, метод моментних спостережень, анкетування та ін.) можна проаналізувати

втрата робочого часу, мотиви плинності кадрів, якість продукції тощо.

Методи факторного аналізу, зокрема, спосіб ланцюгових підстановок використовують для визначення впливу (абсолютного і відносного) різних факторів на загальні зміни показників.

Крім перерахованих вище методів аналізу, студент може використати в процесі обробки та узагальнення необхідної інформації також інші економіко-статистичні та економіко-математичні методи і виконати розрахунки на ПЕОМ.

Після виконання розрахунків не слід обмежуватись тільки констатацією фактів. Для поглиблення аналізу необхідно виявити та деталізувати конкретні причини, які викликали відхилення фактичних показників від базисних, вказати невикористані підприємством резерви.

В ході написання курсової роботи необхідно ілюструвати фактичний матеріал, що використовується, таблицями, схемами, графіками. Обов'язково в тексті давати пояснення до даних та показників, приведених в ілюстративному матеріалі.

Студент повинен показати вміння сприймати системний характер предмету свого дослідження. При написанні другого розділу курсової роботи повинні даватися посилання на останні видання й публікації. Обсяг розділу 15 сторінок.

В конструктивній частині студент на базі проведених розрахунків повинен сформулювати конкретні пропозиції і рекомендації щодо вдосконалення діяльності об'єкту дослідження по обраній темі.

Необхідно запропонувати заходи щодо ліквідації виявлених недоліків та забезпечення найповнішого використання внутрішньогосподарських резервів підвищення ефективності використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Заходи повинні бути конкретними і економічно обґрунтованими.

Рекомендований обсяг основної частини – 35-40 сторінок.

Хоча запропоновані три частини курсової роботи є певною мірою самостійними, проте до них ставиться особлива вимога: між ними має бути дотриманий логічний зв'язок, не повинно бути повторень, а питання, підняті автором в теоретичній і аналітичній частинах, мають одержати остаточне розв'язання в конструктивній частині роботи.

Логічним завершенням дослідження є *висновки*. В них формулюються висновки, що показують, якою мірою вирішені завдання і досягнута мета роботи.

Висновки повинні бути конкретними, аргументованими. Важливо кожен висновок підкріпити необхідними поясненнями і результатами розрахунків з курсової роботи. Обсяг завершальної частини - 2-3 стор.

До списку використаних джерел слід включати джерела, на які у тексті є посилання. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету.

Використані літературні джерела повинні включати 10-15 найменувань.

Окремі частини тексту, що мають самостійне значення (об'ємні розрахунки, великі таблиці, алгоритми), можуть бути вміщені в додатки.

4.5 Підбір і вивчення літератури за темою курсової роботи

Курсова робота, незалежно від спрямування і характеру теми, має виконуватись на основі опрацювання підручників, посібників по курсу, ознайомитись з додатковою літературою за вибраною темою: монографіями, журнальними та газетними статтями, інструктивними та методичними матеріалами.

При огляді літератури особливу увагу слід звернути на різні погляди та позиції окремих авторів, порівняти різні точки зору і висловити своє ставлення до них, зробити узагальнення.

У процесі роботи з літературою ведуть записи у вигляді конспектів, цитат, витягів, на які дають посилання. Цінність цих записів полягає в тому, що з їхньою допомогою студент у процесі вивчення першоджерел накопичує теоретичний і фактичний матеріал до курсової роботи.

4.6 Підбір і перевірка необхідних матеріалів

Після вивчення необхідної літератури студент має уявлення з усіх питань, пов'язаних з темою курсової роботи. У подальшому він може перейти до підбору, перевірки і обробки фактичного матеріалу, зібраного на підприємстві під час практики.

Основні джерела інформації для збору необхідних даних – річні, квартальні звіти підприємства, оперативна, облікова (бухгалтерська) та статистична інформація, крім того, в процесі виконання аналізу ви-

користовуються планово-нормативна, інша облікова і е облікова інформація (наприклад, експертні оцінки).

Нормативну інформацію дають норми, нормативи, цінники і тарифні ставки.

Облікова інформація – це дані статистичного бухгалтерського і оперативного-технічного обліку та звітності.

Інша інформація міститься в актах обстеження та ревізій, рішеннях виробничих нарад, в пояснювальних та доповідних записках тощо.

Одержані цифрові розрахунки мають узагальнюватись, аналізуватись, а на їх основі робитись висновки пізнавального чи практичного характеру.

Для цього при перевірці звітності слід вивчити послідовність і порівняти показники за суміжні періоди, перевірити пов'язаність та узгодженість окремих звітних показників із записами в реєстрах бухгалтерського обліку і даними первинного обліку.

Важливо грамотно оформити розрахункову частину курсової роботи. Весь цифровий матеріал, поданий у таблицях, має бути обов'язково прокоментований. Не допускаються помилки в розрахунках і виправлення цифр. Формули мають бути написані чітко і правильно. Вимоги щодо формул такі:

- формули розташовують симетрично тексту, у якому вони згадуються. В одному рядку можна розташовувати тільки одну формулу. Вище і нижче кожної формули залишають по одному вільному рядку;

- під кожною формулою в окремому рядку треба дати пояснення символів з нового рядка з абзацу зі слова «де» без двокрапки у тій послідовності, в якій кожен з них значиться у формулі. Після формули перед словом «де» ставиться кома;

- позначення індексів і математичних ступенів слід розміщувати у формалізованій послідовності, тобто відповідно знизу і зверху;

- особливо чітко треба писати схожі за написанням літери і числа;

- формули, на які будуть зроблені посилання, слід нумерувати арабськими цифрами в дужках праворуч від формули, при цьому номер формули складається із номера глави (розділу) курсової роботи і порядкового номера формули, розділених крапкою.

Приклад.

Середню арифметичну просту визначають за формулою:

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_n}{n}, \quad (4.1)$$

де n - число варіантів;

x - рівень ознаки.

Формули можуть бути виконані комп'ютерним чи креслярським шрифтом висотою не менш 2,5 мм. Застосування комп'ютерних і рукописних символів в одній формулі не допускається. Рекомендується застосування редактора формул Microsoft Equation.

5 ВКАЗІВКИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ І ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

5.1 Вимоги до оформлення курсової роботи

Курсова робота має виконуватися студентом у повній відповідності до затверджених календарного плану та завдання.

Важливим етапом у роботі над курсовою роботою є її оформлення. Від того, наскільки відповідально віднесеться студент до оформлення своєї роботи, багато в чому буде залежати її якість і підсумкова оцінка. Курсова робота повинна бути виконана з дотриманням усіх вимог, що ставляться до наукових праць, які підлягають опублікуванню.

Особливу увагу слід звернути на стиль роботи – науково-професійний, який конкретизується вмінням студента точно і обґрунтовано висловлювати свої думки, вміння розкривати на конкретних прикладах єдність теорії та практики, наявність в роботі понятійного апарату, висновку з кожного питання.

Курсова робота може бути віддрукована або написана від руки без помарок та виправлень.

Стиль викладу вимагає запобігання таких висловів як «я вважаю», «моя точка зору», «на мою думку» тощо. Натомість слід вживати – «як показали результати дослідження», «дані таблиці свідчать», «з цього можна дійти висновку» тощо. Бажано по ходу викладу тексту витримувати один і той же граматичний час: теперішній чи минулий. Лише у висновках і пропозиціях варто скористатись майбутнім часом.

Текст курсової роботи має бути чітким, коротким і не допускати різних тлумачень.

У тексті повинні застосовуватись наукові терміни, позначення та визначення, встановлені відповідними стандартами, а за їх відсутності – загальноприйняті в науковій літературі.

Якщо у тексті застосовується специфічна термінологія, то вона повинна бути пояснена у переліку умовних позначень.

У тексті не допускається застосовувати:

- різні науково-технічні терміни, близькі за смыслом (синоніми) для одного і того ж поняття;
- тавтологічні словосполучення (прейскурант цін);
- техніцизми та професіоналізми;

- іноземні слова і терміни за наявності рівнозначних в українській мові;

- індекси усіх категорій стандартів, технічних умов та інших нормативних документів без їх реєстраційного номера, наприклад, ГОСТ, ДСТУ, СТП, ТУ.

Текст має бути розділений на структурні елементи: розділи, підрозділи.

Формули і рівняння, таблиці, ілюстрації, скорочення, числа є елементами тексту.

Структурні елементи та елементи тексту повинні бути пронумеровані.

Якщо елемент один, його теж нумерують.

Номер елемента виконують арабськими цифрами. Висота цифр повинна дорівнювати висоті великих літер у тексті.

Курсова робота оформлюється акуратно у відповідності з вимогами, встановленими стандартами. Невиконання цих вимог знижує оцінку курсової роботи. При оформленні курсової роботи студент повинен користуватись такими рекомендаціями.

Курсова робота, об'єм якої становить 35 - 40 сторінок друкованого тексту, виконується самостійно. Завершену і оформлену належним чином роботу обов'язково підписує автор у завданні на курсову роботу.

Кожну структурну частину курсової роботи слід починати з нової сторінки.

Додатки розміщуються після списку використаних джерел.

Робота має бути надрукована на одному боці сторінок стандартного білого паперу формату А4. У друкованому варіанті комп'ютерний текст 1,5 інтервал, 14-й кегль, шрифт - Times New Roman.

Текст курсової роботи слід друкувати, додержуючись такої ширини полів: верхнє і нижнє - не менше 20 мм, лівє – 30 мм, правє - не менше 10 мм.

Помилки, описки та графічні неточності дозволяється виправляти зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого зображення від руки. Виправлення повинно бути такого ж кольору, як основний текст.

Прізвища, назви установ, організацій, фірм та інші власні назви у курсовій роботі наводять мовою оригіналу.

Скорочення слів і словосполучень у роботі повинно відповідати чинним стандартам з бібліотечної та видавничої справи.

Переноси слів у заголовках розділів і параграфів не дозволяються.

На початку курсової роботи розміщується **титульна сторінка**, яка є першою сторінкою. Вона оформлюється за визначеною формою (додаток А). На другій сторінці оформлюється завдання **на курсову роботу**, як правило, на типографському бланку, виконаному на двох сторінках аркуша.

Далі розміщується **реферат**, який призначений для ознайомлення з курсовою роботою. Він має бути стислим, інформативним і вміщувати відомості, які дозволяють прийняти рішення про доцільність читання всієї курсової роботи. Реферат має бути розміщений безпосередньо за завданням на курсову роботу, починаючи з нової сторінки.

Реферат повинен містити: відомості про обсяг курсової роботи, текст реферату, перелік ключових слів. Обсяг реферату не повинен перевищувати однієї сторінки.

До відомостей про обсяг курсової роботи включають: кількість сторінок, кількість ілюстрацій, таблиць, джерел інформації та додатків.

Текст реферату повинен відображати основний зміст курсової роботи, включаючи якомога більше інформації про об'єкт виконання і, як правило, виконується у такій послідовності:

- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- мета роботи;
- методи дослідження;
- основні положення роботи;
- значимість роботи та висновки.

Текст реферату на пункти не поділяють.

Перелік ключових слів

Ключовим словом називається слово або словосполучення з тексту курсової роботи, яке з точки зору інформаційного пошуку несе смислове навантаження. Як ключові слова використовуються загальноприйняті науково-технічні терміни.

Перелік ключових слів повинен давати уявлення про зміст курсової роботи і включати 5-7 слів (словосполучень) у називному від-

мінку, виконаних у рядок через кому, великими літерами. Форма запису надана у прикладі.

Приклад.

Ключові слова: АНАЛІЗ, ВИТРАТИ, СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ, ВИРОБНИЦТВО, ФУНКЦІОНАЛЬНО-ВАРТІСНИЙ АНАЛІЗ.

Приклад оформлення реферату наведено у додатку Ж.

На четвертій сторінці наводиться **зміст**, в якому відображається план курсової роботи із зазначенням сторінок, на яких починається виклад кожного розділу.

Приклад оформлення змісту наведено у додатку З.

Всі сторінки курсової роботи від титульної до останньої сторінки додатків, включаючи таблиці та ілюстрації, які розміщені на окремих листках, повинні мати наскрізну нумерацію. Номер сторінки проставляється арабськими цифрами з правої сторони верхнього поля. Починається нумерація із Вступу, після номера крапка не ставиться. При цьому на титульній сторінці номер не проставляється.

Заголовки структурних елементів курсової роботи «ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ», «РЕФЕРАТ», «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не нумерують, а їх назви правлять за заголовки структурних елементів.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки.

Заголовки структурних елементів курсової роботи і розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами, **жирним шрифтом** та без крапок в кінці, не підкреслюючи

Заголовки підрозділів курсової роботи слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, **жирним шрифтом**, не підкреслюючи. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою.

Перенесення слів у заголовку розділу не допускається.

Абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту курсової роботи і дорівнювати п'яти знакам (15 мм).

Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці у підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) і подальшим чи попереднім текстом має бути не менше, ніж два рядки.

Відстань між основами рядків заголовку, а також між двома заголовками приймають такою, як у тексті.

Не допускається розмішувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

До загального обсягу курсової роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів курсової роботи підлягають нумерації на загальних засадах.

Вступ, кожний розділ, висновки, список використаних джерел починають з нової сторінки. Назви розділів і підрозділів повинні бути короткими і відповідати їх змісту.

По тексту курсової роботи будь-які скорочення не допускаються. Але при цифрах можливе скорочення у вигляді г (грам), км (кілометрів), кг (кілограм), м (метрів), % (відсотків). Без цифр всі ці та інші скорочення пишуться прописом. Дробові числа в таблиці переводять у десяткові дробі. В межах однієї граfi або рядка числові значення повинні мати однакову кількість десяткових знаків. Якщо цифрові дані про явище невідомі, то в таблиці ставлять тире. За даними таблиці формують короткі висновки. При цьому рекомендується писати: „на підставі даних таблиці”, „виходячи з даних таблиці” і таке інше.

Таблиці та додатки, які займають дві і більше сторінки оформлюються переносом. В цьому випадку при їх переносі на наступну сторінку пишуть: "Продовж. табл. 2.6" або "Продовж. додатку А".

Результати досліджень, за даними таблиць, повинні супроводжуватись розгорнутими поясненнями. Допускається цитування літературних джерел. Дослідні (текстуальні) цитати вводяться в текст в лапках з дотриманням орфографічної точності з текстом цитованого джерела. Допускаються також смислові цитати, тобто викладання використаного матеріалу в своїй редакції, але із збереженням суті його змісту. Передача смислового змісту власними словами не береться в лапки. В усіх випадках цитування вказується номер літературного джерела з вказівкою сторінки, наприклад: [18, с.54]. Коли ми посилаємось на декілька джерел зразу (тобто коли висловлюється одна думка у цих джерелах), то в дужках проставляється лише номер джерела у списку літератури в зростаючому порядку, наприклад: [3, 7, 12, 17].

Посилання наводиться лише після закінчення викладу думки автора (авторів) або цифрових даних.

Розрахунки ряду показників (середніх темпів росту, індексних розрахунків, тощо) виконуються з використанням формул. Після кожної формули необхідно дати розшифровку символів, а потім переходити до розрахунків і аналізу показників. Кожне значення символів розміщують з нового рядка під формулою в тій послідовності, в якій вони подані в ній. Формули нумеруються відповідно до номера розділу та їх порядкового номеру в ньому, наприклад (1.2) або (2.3).

Основний цифровий матеріал курсової роботи повинен бути викладений у вигляді таблиць, які представляють собою форму раціонального, систематизованого дохідливого і переконливого викладу цифрового матеріалу, який характеризує процес чи явище, що вивчаються. А тому не слід перевантажувати таблиці великою кількістю показників, не рекомендується вмішувати в них другорядні та проміжні показники. Отже, таблиця повинна бути компактною і цифрові дані виступати в ній чітко і рельєфно.

В курсовій роботі застосовуються лише відкриті таблиці. Кожна таблиця повинна мати короткий заголовок, який визначає її зміст. Заголовок необхідно починати з великої літери жирним шрифтом, він не підкреслюється. Таблиці нумеруються в межах кожного розділу двома арабськими цифрами, розділеними крапкою: перша означає номер розділу, а друга - таблиці. Наприклад, «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком.

Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. В кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф указують в однині. Таблицю слід розміщувати після першої згадки про неї в тексті.

При посиланні на таблицю вказують в дужках її повний номер, а слово "таблиця" пишеться скорочено табл. Назву та слово "Таблиця" починають з великої літери. Слово "Таблиця" розміщують у правому кутку рядка. Назву таблиці розміщують над таблицею симетрично до тексту і наводять **жирним шрифтом**. Висота рядків таблиці має бути не менше 8 мм.

Якщо у назвах граф таблиці вказані роки (тобто дається динаміка показників), то в заголовку таблиці роки не дублюються. Розміщувати

таблиці слід так, щоб можна було читати їх без повороту курсової роботи, або, як випадок, з поворотом її за годинниковою стрілкою. Одиниці виміру в таблицях вказують в загальному заголовку (якщо всі показники мають однакову розмірність) або в заголовках підмета і присудка таблиці (якщо показники мають різну розмірність), але не виділяють графу "Одиниці виміру". В таблицях одиниці виміру вказують у відповідності з державними стандартами і позначають скорочено: центнер - ц, тонна - т, людино-година - люд-г і т.д. Після таких скорочень крапку не ставлять. Також не слід переказувати, повторювати приведені в таблицях дані. Приклад оформлення таблиці наведено в додатку К.

В курсовій роботі деякі дані можуть бути наведені у вигляді ілюстрацій (схеми, діаграми, креслення, картки, фотографії і т.д.), які називаються рисунками. Графічні зображення широко використовуються при вивченні динаміки та структурних явищ. Всі графічні зображення повинні бути акуратно і чітко виконані у відповідності з правилами їх побудови, щоб вони забезпечили наочність і пояснення матеріалу, який вивчається.

Кожний рисунок повинен мати заголовок, який відображає його зміст. Розміщують рисунок відразу за текстом, після посилання на нього, або на наступній сторінці так, щоб можна розглянути його без повороту курсової роботи. Ілюстрація позначається словом "Рис. _____", яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних, наприклад, "Рис. 1.1 Завдання, етапи та об'єкти аналізу витрат на виробництво продукції". Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад, рис. 3.2 (другий рисунок третього розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією з абзацного відступу. Приклад оформлення рисунку наведено в додатку Л.

В курсовій роботі наводиться список використаних літературних джерел. Він складається в такій послідовності: спочатку вказуються Конституція України, потім постанови та укази Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України в хронологічній послідовності, далі в алфавітному порядку праці інших авторів.

Або список використаних джерел може також оформлятися по мірі згадування в тексті роботи.

Приклади оформлення списку використаних джерел показаний в додатку М.

Після списку літератури на наступних сторінках вміщують додатки, які використовувались при написанні курсової роботи. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої жирним шрифтом симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої жирним шрифтом друкується слово «Додаток _» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток.

Додатки послідовно позначаються великими літерами українського алфавіту, за винятком літер Г, Г', Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Літерні позначення надають в алфавітному порядку без повторення і, як правило, без пропусків. Наприклад, Додаток А, Додаток Б.

Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння, що є у тексті додатку, слід нумерувати в межах кожного додатку, наприклад, рис. Б.1.3 – третій рисунок першого розділу додатку Б; таблиця А.2 – друга таблиця додатку А; формула (А.1) – перша формула додатку А.

На всі додатки в тексті роботи повинні бути посилання.

Усі додатки мають бути названі у змісті з указівкою їхніх номерів і заголовків.

Закінчена і оформлена згідно вимог курсова робота підписується студентом із зазначенням дати подання її на кафедру.

Після попередньої перевірки науковим керівником робота зшивається і вважається готовою до захисту.

Більш детальна інформація щодо правил оформлення наведено в «Методичні вказівки з підготовки та написання дипломної магістерської роботи для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”/ Укл. Шарова С. В., Фатюха Н. Г. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2019».

5.2 Захист курсової роботи

Курсова робота, яка готова до захисту, подається студентом на кафедру, де вона реєструється і направляється науковому керівникові на рецензію. Науковий керівник перевіряє роботу, може робити за-

уваження щодо тексту роботи червоним кольором і дає свій висновок. На титульному аркуші науковий керівник робить надпис: "Допускається до захисту. Заслугує оцінки "відмінно" ("добре" чи "задовільно") або "Не допускається до захисту". Якщо курсова робота виконується повторно, то її новий варіант подається обов'язково із зауваженням наукового керівника. Всі доповнення і зміни до початкового варіанту курсової роботи викладаються на аркушах паперу відповідного формату і розміщуються після додатків із зазначенням параграфу (розділу), якого вони стосуються. Студент, який не подав до визначеного терміну курсову роботу або отримав незадовільну оцінку, до сесії не допускається.

Для проведення захисту курсових робіт кафедрою створюється комісія (не менше двох осіб). До її складу входять науковий керівник, викладачі кафедри.

Процедура захисту курсової роботи полягає у доповіді студента (7-10 хв.), відповідях на зауваження наукового керівника, якщо вони невраховані та на питання членів комісії.

У доповіді на захисті студентам слід обґрунтувати актуальність теми, сформулювати мету та завдання дослідження, дати коротку характеристику об'єкта дослідження, показати результати дослідження, суть запропонованих пропозицій, заходів та їх обґрунтування. На захисті студент не повинен читати доповідь, а повинен вільно розповідати зміст роботи, користуючись планом. Можна ілюструвати доповідь таблицями, схемами, графіками. Відповіді на запитання повинні бути лаконічні, чіткі.

Результати захисту обговорюються після його закінчення на закритому засіданні комісії. При оцінюванні курсової роботи беруться до уваги її якість і зміст, глибина дослідження, зміст доповіді, правильність відповідей на запитання комісії, оформлення роботи, проявлена студентом ініціатива.

5.3 Критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі

При визначенні підсумкової оцінки курсової роботи з економічного аналізу комісія керується такими відпрацьованими кафедрою критеріями:

Таблиця 5.1 - Критерії оцінки курсової роботи

Критерії	Бали
Оцінка структури (плану) роботи, наскільки план дозволяє розкрити тему	60 балів
Оцінка теоретичного рівня роботи	
Повнота розкриття основних питань теми	
Наявність прикладів, розрахунків, аналізу, порівнянь	
Характеристика аналітичного рівня роботи	
Ілюстративність роботи: наявність таблиць, рисунків	
Відповідність вступу та висновків вимогам, які викладено в методичних вказівках по написанню курсової роботи	
Оцінка повноти та правильності складання списку використаних джерел	
Відповідність оформлення роботи вимогам стандартів та правил	
Виконання календарного плану написання роботи	
Оцінка доповіді студента при захисті роботи	40 балів
Оцінка відповіді студента на додаткові запитання	
Всього	100 балів

Співвідношення 100-бальної шкали оцінювання написання та захисту курсової роботи зі шкалою ECST та 5-бальною шкалою оцінки наведено нижче.

Остаточна оцінка виставляється комісією за результатами захисту роботи.

Позитивну оцінку отримує студент з кількістю балів 60-100.

«90-100» – заслуговує робота, в якій продемонстроване всебічне та глибоке знання курсу «Економічний аналіз», в тому числі ґрунтовні знання основної та додаткової літератури, всебічне опрацювання теми самостійно виконаного дослідження, обґрунтування висновків і пропозицій, виявлення здібностей щодо кваліфікованого володіння

методологією та практичного її застосування в аналізі базового підприємства. Для одержання цих балів має бути дотримана висока якість оформлення роботи, відповідність строкам виконання і подання на кафедру, рівень захисту. Якщо одна із перелічених вище вимог студентом не виконана, він може одержати в результаті захисту бали «75-89».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для курсової роботи
90 – 100	90-100 (відмінно)
85-89	75-89 (добре)
75-84	
70-74	60-74 (задовільно)
60-69	
1-59	незадовільно

Бали «60-74» студент отримує в тому разі, якщо дослідження виявилось зверхнім і певною мірою не самостійним, у роботі допущені окремі помилки методичного характеру, робота подана із запізненням, а під час захисту студент не зміг дати аргументовані відповіді на запитання членів комісії.

Бали «1-59» одержує робота компілятивного характеру, в якій не простежується авторство студента, грубо порушені строки підготовки і подання роботи науковому керівникові, та коли студент не зумів дати чітких відповідей на поставлені йому на захисті запитання.

6 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

6.1 Основна література

1. Економічний аналіз : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти/ Н. Ю. Рекова, Є. О. Підгора, В. В.Ровенська, О. В. Латишева, Т. П. Гітіс, І. Ю. Єрфорт, І. І. Смирнова, С. В. Касьянюк. – Краматорськ : ДДМА, 2021. – 200 с.

2. Економічний аналіз : курс лекцій для здобувачів початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти ОПП «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної форми здобуття вищої освіти / уклад. О. М. Вишнеvsька, Л. А. Козаченко, А. Г. Костишко. Миколаїв : МНАУ, 2022. 85 с.

3. Синькевич Н.І. «Економічний аналіз»: Курс лекцій. – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018р. – 97с.

4. Економічний аналіз: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7050106 «Облік і аудит» / за ред. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП «Рута», 2003. – 680 с.

5. Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О. , Тютюнник Ю. М. Економічний аналіз: навч. посіб. Полтава : РВВД ПДАА, 2018. 290 с.

6. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2009. 256 с .

7. Організація і методика економічного аналізу: Навчальний посібник / Г.І. Андрєєва, В.А. Андрєєва. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 353 с.

8. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник / за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової. - К.: "Центр учбової літератури", 2013. - 384 с.

9. Петряєва З. Ф. Організація і методика економічного аналізу: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / З. Ф. Петряєва, Г. Г. Хмеленко; Харківський національний економічний ун-т. - Х.: ХНЕУ, 2009. - 236 с.

10. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник / Т.Д. Косова, П.М. Сухарев, Л.О. Ващенко, І.В. Гречина, Н.Е. Деєва; (за заг. ред проф. Т.Д. Косової) - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 528с.

11. Тринька Л.Я. Економічний аналіз: навч.-метод. посіб. / Л.Я. Тринька, О.В. Липчанська. - К. : Алерта, 2013. - 567 с.

12. Івахненко В. М., Горбаток М. І. Курс економічного аналізу: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. — Вид. 4-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2012. — 302 с.
13. Мних Є.В. Економічний аналіз: підручник / Є.В. Мних. К.: Знання, 2011. — 630 с.
14. Воронко О. С. Економічний аналіз : навч. посіб. для студ. вузів / О. С. Воронко, Н. П. Штепа. — Львів : Новий Світ-2000, 2012. — 278 с.
15. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. / Г.В. Савицька. - 3-тє вид., випр. і доп. - К.: Знання, 2007. - 668 с.
16. Жукова О. А. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. / О. А. Жукова, Л. М. Киш; Вінн. фінанс.-економ. ун-т. — Вінниця: Вінницька газета, 2012. — 301с.
17. Черниш С.С. Економічний аналіз. Навчальний посібник / С.С. Черниш.— К.: ЦУЛ, 2010. — 312 с.
18. Кожанова Є. П. Економічний аналіз: навч. посіб. / Є. П. Кожанова. - Х.:ВД "ІНЖЕК", 2009. - 344 с.
19. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз: підручник / Г. І. Кіндрацька. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 487 с.
20. Юрчишена Л. В. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. / Л. В. Юрчишена, О. А. Материнська, А. В. Драбаніч. — Вінниця: Балюк І.Б., 2014. —311 с.
21. Робоча програма складена на основі програми навчальної дисципліни «Економічний аналіз» підготовки бакалаврів за напрямом 6.030508 «Фінанси і кредит» /Розробник: к.е.н., доцент Кемарська Л.Г.- Дніпровський державний технічний університет, 2017. 15 с. Режим доступу: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-rp113.pdf>.

6.2 Додаткова література

1. Даций О.І. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. /[О.І. Даций, О. О.Шевченко, Н. О. Шевченко, Н. І. Демчук, М. О. Сичова, В. П. Жук]; за ред. О. І. Дация. - Дніпропетровськ: Біла К. О., 2014. - 236 с.
2. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу: Навч. посіб. / Г.І. Купалова.— К.: Знання, 2008. — 639 с.

3. Гушко С. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / С. В. Гушко, А.В.Шайкан, Н.П. Шайкан, О.А. Гушко. - Вид. 2-е, перероб. і допов. - Кривий Ріг: Чернявський Д. О., 2011. – 174 с.

4. Прокопенко І.Ф. Методика і методологія економічного аналізу: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / І. Ф. Прокопенко, В. І. Ганін. - К.: ЦУЛ, 2008. - 430 с.

5. Ковальчук К.Ф Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій.: навчальний посібник / К.Ф.Ковальчук - К.: Центр учбової літератури, - 2012. – 326 с.

6. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: підручник / П. Я. Попович. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 630 с.

7. Мочаліна З.М. Економічний аналіз (модульний варіант). Навч. посібник. / З.М. Мочаліна, В.Т. Плакіда, А.Є. Ачкасов. - Харків: ХНАМГ, 2007. - 408 с.

6.3 Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.

3. Спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukr.buhgalter.com.ua>.

4. Спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buhgalter911.com>.

5. Електронна версія газети «Все про бухгалтерський облік». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vobu.com.ua>.

6. Офіційний сайт асоціації бухгалтерів і аудиторів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uasaa.org>.

7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.

8. Сайт систематизованої інформації про діяльність вітчизняних підприємств. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: smida.gov.ua.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Економічний аналіз : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти/ Н. Ю. Рекова, Є. О. Підгора, В. В.Ровенська, О. В. Ла-тишева, Т. П. Гітіс, І. Ю. Єрфорт, І. І. Смирнова, С. В. Касьянюк. – Краматорськ : ДДМА, 2021. – 200 с.
2. Синькевич Н.І. «Економічний аналіз»: Курс лекцій. – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018р. – 97с.
3. Економічний аналіз: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7050106 «Облік і аудит» / за ред. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП «Рута», 2003. – 680 с.
4. Волошина С.В. Економічний аналіз : навчально- методичний посібник для самост. вивч. дисц. – Кривий Ріг : KEI КНУ, 2015. — 234 с.
5. Рекомендації до складання та оформлення навчально-методичної літератури / Укл.: С.Т. Яримбаш, О.Ф. Бичевий А.В. Пархоменко, В.Л. Грешта, А.Г. Симонова, О.В. Коваленко, С.І. Шило, О.О. Каплієнко, О.С. Калюжна, О.В. Лапкіна, П.В. Сахно, Н.Л. Ніколаєва – Запоріжжя : ЗНТУ, 2016 . 38 с.
6. Методичні вказівки з підготовки та написання дипломної магістерської роботи для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”/ Укл. Шарова С. В., Фатюха Н. Г. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. 90 с.
7. Методичні вказівки до виконання курсових робіт з дисципліни «Статистика» (для студентів денної та заочної форми навчання)./ Укл. Л.О. Свистун-Золотаренко, Т. М. Пузанова.– Київ : ДАСОА, 2006. 24 с.
8. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни "Аналіз в управлінні господарською діяльністю організації" для студентів напряму 6.030601 «Менеджмент» усіх форм навчання / Уклад. С.І.Тарасенко. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2014. - 26 с. - [Укр. мова.]. Режим доступу: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/33/7-33-mzs55.pdf>
9. Базась М. Ф., Кулик А. В. Методичні рекомендації до виконання курсових робіт з навчальної дисципліни “Економічний аналіз” (для бакалаврів спеціальності “Облік і аудит”). — К.: МАУП, 2004. — 30 с. http://library.iapm.edu.ua/metod_disc/pdf/1768.pdf.

Додаток А
Орієнтовна тематика курсових робіт з дисципліни
«Економічний аналіз»

1. Аналіз асортименту та структури випуску продукції підприємства.
2. Аналіз виконання плану з обсягу реалізації продукції підприємства.
3. Аналіз рентабельності та конкурентоспроможності продукції підприємства.
4. Аналіз забезпеченості підприємства робочою силою та його вплив на обсяг виробництва.
5. Аналіз використання робочого часу і стану трудової дисципліни на підприємстві.
6. Аналіз продуктивності праці на підприємстві.
7. Аналіз трудомісткості продукції підприємства.
8. Аналіз складу, структури, динаміки основних фондів та їх впливу на темпи зростання обсягу виробництва підприємства.
9. Аналіз забезпеченості підприємства сировиною і матеріалами ті їх використання.
10. Аналіз матеріаломісткості продукції та шляхи її зниження на підприємстві.
11. Аналіз стану виробничих запасів підприємства.
12. Аналіз виконання плану з собівартості продукції підприємства.
13. Аналіз витрат підприємства на виробництво.
14. Аналіз матеріальних витрат у складі собівартості продукції підприємства.
15. Аналіз витрат на оплату праці у складі собівартості продукції підприємства.
16. Аналіз резервів зниження собівартості продукції підприємства.
17. Аналіз чистого прибутку підприємства.
18. Аналіз валового прибутку підприємства.
19. Аналіз фінансових результатів від звичайної діяльності.
20. Аналіз рентабельності окремих видів продукції.
21. Аналіз рентабельності реалізованої продукції підприємства.

Продовження додатку А

22. Аналіз резервів збільшення прибутку та рентабельності підприємства.
23. Аналіз використання чистого прибутку підприємства.
24. Аналіз беззбитковості виробництва окремих видів продукції.
25. Аналіз виконання фінансового плану підприємства.
26. Аналіз фінансового стану підприємства.
27. Аналіз матеріальних оборотних засобів підприємства.
28. Аналіз оборотних засобів підприємства у сфері обігу.
29. Аналіз майна підприємства та джерел його придбання.
30. Аналіз ліквідності балансу підприємства.
31. Аналіз платоспроможності підприємства.
32. Аналіз складу оборотних засобів підприємства.
33. Аналіз дебіторської заборгованості підприємства.
34. Аналіз кредиторської заборгованості підприємства.
35. Аналіз оборотності оборотних активів підприємства.
36. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства.
37. Аналіз фінансової стійкості підприємства.
38. Аналіз використання кредитів банку підприємством

Додаток Б

Орієнтовні плани курсових робіт

ТЕМА 1. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

РЕФЕРАТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність фінансового стану підприємства

1.2. Законодавча та нормативна база з питань фінансового стану підприємства

1.3. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану

1.4. Методи аналізу фінансового стану підприємства та його організація .

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Техніко - економічна характеристика базового підприємства

2.2. Аналіз активів і пасивів підприємства

2.3. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

2.4. Аналіз руху грошових коштів

2.5. Аналіз фінансової стійкості підприємства

2.6. Аналіз ділової активності підприємства

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА АВТОМАТИЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ТЕМА 2 АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ (РОБІТ, ПОСЛУГ)

РЕФЕРАТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ ПРОДУКЦІЇ (РОБІТ, ПОСЛУГ)

Продовження додатку Б

1.1. Економічна характеристика та значення аналізу виробництва продукції

1.2. Законодавча та нормативна база з питань аналізу виробництва продукції (робіт, послуг)

1.3. Організаційно-інформаційна модель аналізу виробництва продукції (робіт, послуг)

1.4. Характеристика етапів аналізу виробництва продукції (робіт, послуг)

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ (РОБІТ, ПОСЛУГ) БАЗОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Техніко-економічна характеристика базового підприємства

2.2. Вертикальний та горизонтальний аналіз балансу підприємства

2.3. Аналіз виконання плану, динаміки та структури продукції (робіт, послуг) базового підприємства

2.4. Аналіз ритмічності виробництва та якості продукції (робіт, послуг) базового підприємства

2.5. Узагальнення резервів збільшення обсягів виробництва на базовому підприємстві

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ АНАЛІЗУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ (РОБІТ, ПОСЛУГ) НА ОСНОВІ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Додаток В

Приклад титульного аркуша курсової роботи

Форма № 17

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Фінанси, банківська справа та страхування
(повна назва кафедри)

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Економічний аналіз»
(назва дисципліни)

на тему: Аналіз фінансового стану ПАТ «Мотор Січ»

Студента (ки) 3 курсу ФЕУ-110 групи
напряму підготовки «Фінанси і кредит»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

м. Запоріжжя
2022 рік

Додаток Д
Бланк завдання на курсову роботу

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра Фінанси, банківська справа та страхування

Дисципліна Економічний аналіз

Спеціальність Фінанси, банківська справа та страхування

Курс 3 Група ФЕУ- 110 Семестр 5

З А В Д А Н Н Я
на курсову роботу студентів

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: _____

2. Термін здачі студентом закінченої роботи: _____

3. Вихідні дані до роботи: _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити): _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових графіків): _____

6. Дата видачі завдання: _____

Продовження додатку Д

7. Календарний план

№ п/п	Назва етапів курсової роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір матеріалу на курсову роботу		
2	Групування та аналіз зібраного матеріалу. Уточнення завдання курсової роботи		
3	Виконання теоретичної частини роботи		
4	Виконання графічної частини роботи		
5	Написання та оформлення курсової роботи		
6	Подання курсової роботи на перевірку керів- нику роботи		
7	Усунення помилок роботи		
8	Захист курсової роботи		

Студент _____
(підпис)

Керівник _____
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

«_____» «_____» 20 р.

Додаток Е
Приклад оформлення реферату

РЕФЕРАТ

Курсова робота «Аналіз фінансового стану ПАТ «Мотор Січ»»: 35 с., рис. 1, табл. 9, 15 джерел.

Об'єктом дослідження є економічні результати фінансового стану підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти аналізу фінансового стану підприємства.

Метою дослідження є інформаційно-аналітичне забезпечення розроблення та прийняття оптимальних управлінських рішень щодо фінансового стану підприємства.

Методи дослідження: зведення і групування, аналіз структури та динаміки, порівняння.

Основні положення роботи. Розглянуто теоретичні засади аналізу фінансового стану. Проведено аналіз фінансового стану підприємства. Визначені напрями удосконалення аналізу фінансового стану підприємства.

Значимість роботи та висновки. Використання новітніх інформаційних технологій дозволить удосконалити організацію та автоматизацію аналізу фінансового стану підприємства.

Ключові слова: АНАЛІЗ, ФІНАНСОВИЙ СТАН, АКТИВИ, ПАСИВИ, ЛІКВІДНІСТЬ, ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, ГРОШОВІ КОШТИ, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ, ДІЛОВА АКТИВНІСТЬ, ПІДПРИЄМСТВО.

Додаток Ж

Приклад оформлення змісту

РЕФЕРАТ	
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ	7
АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1. Економічна сутність фінансового стану підприємства	...
1.2. Законодавча та нормативна база з питань фінансового стану підприємства	
1.3. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану	
1.4. Методи аналізу фінансового стану підприємства та його організація	
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «МОТОР СІЧ»	
2.1. Техніко - економічна характеристика підприємства	
2.2. Аналіз активів і пасивів підприємства	
2.3. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства	
2.4. Аналіз руху грошових коштів	
2.5. Аналіз фінансової стійкості підприємства	
2.6. Аналіз ділової активності підприємства	
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА АВТОМАТИЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

Додаток К
Приклад оформлення таблиці

Таблиця К.1

**Зведена таблиця основних показників ліквідності
підприємства**

Показники	I квартал 2020р.	IV квартал 2021 р	Відхилен- ня
1	2	3	4
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,11	1,18	0,07

Продовж. табл. К.1

1	2	3	4
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,07	0,1	0,03
Коефіцієнт абсолют- ної ліквідності	0,012	0,01	-0,002

Додаток Л
Приклад оформлення рисунку

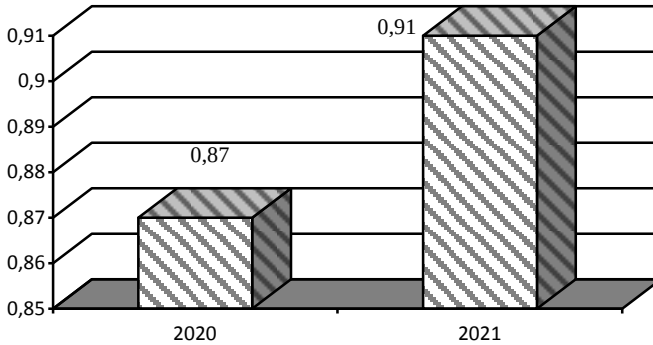

Рис. Л.1 Показники поточної ліквідності підприємства за 2020-2021рр. Побудовано за даними [5]

Додаток М

Приклад оформлення бібліографічного опису

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

2. Опис складається з елементів, які поділяються на обов'язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов'язкові чи обов'язкові та факультативні елементи. Обов'язкові елементи містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа. Їх наводять у будь-якому описі.

3. Проміжки між знаками та елементами опису є обов'язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.

4. У списку опублікованих праць здобувача, який наводять в анотації, необхідно вказати прізвища та ініціали всіх його співавторів незалежно від виду публікації.

Книга одного автора

Шейко М. В., Богуцький Ю. П., Германова де Діас Е. В. Культурологія : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Знання, 2012. 494 с.

Книга двох авторів

Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. : рек. МОНУ. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 178 с.

Книга трьох авторів

Шейко М. В., Богуцький Ю. П., Германова де Діас Е. В. Культурологія : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Знання, 2012. 494 с.

Книга чотирьох авторів

Коваль А. Д., Беліков С. Б., Лазечний І. М., Степанова Л. П. Матеріалознавство : практикум : навчальний посібник. Запоріжжя : ЗНТУ, 2013. 146 с.

Продовження додатку М

Книга п'ятьох чи більше авторів

Международная экономика: в вопросах и ответах : учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений : утв. МОНУ / Ю. Г. Козак и др. ; под ред. Ю. Г. Козака. 5-е изд., перераб. и доп. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 240 с.

Під назвою

Інформаційний путівник для студентів та випускників вищих навчальних закладів з питань працевлаштування / підготували : А. В. Іванченко, А. В. Катаєва, В. В. Кузьмін. Запоріжжя : ЗНТУ, 2013. 92 с.

Довідник

Кіндер Г., Хільгеман В., Гергт М. Всесвітня історія: dtv-Atlas : довідник ; пер. з нім. / художники Г. і Р. Букор, В. Вільдермут ; наук. ред. пер. О. Ф. Іванов. Київ : Знання-Прес, 2007. 664 с.

Словник

Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. академіка Ю. С. Шемшученка. Київ : Юрична думка, 2007. 992 с.

Стандарт

ДСТУ ISO 9000:2007. Основні положення та словник термінів (ISO 9000:2005, IDT). Київ : Держспоживстандарт України, 2008. 29 с. (Системи управління якістю).

або

Основні положення та словник термінів (ISO 9000:2005, IDT):ДСТУ ISO 9000:2007. Київ : Держспоживстандарт України, 2008. 29 с. (Системи управління якістю).

Пат. 66702 Україна, МПК С 22 С 23/00. Біодеградуєючий ливарний сплав на основі магнію для остеосинтезу. заявл. 10.01.2012, опубл., Бюл. № 1.

або

Біодеградуєючий ливарний сплав на основі магнію для остеосинтезу : пат. 66702 Україна : МПК С 22 С 23/00. заявл. 10.01.2012, опубл., Бюл. № 1.

Продовження додатку М

Патент

Авторське свідоцтво

А. с. 869362 СССР, МКИ С 22 С 19/05. Жаропрочный сплав на основе никеля . № 2928707/22-02 ; заявл. 23.05.80 ; опубл. 23.12.86, Бюл. № 47.

або

Жаропрочный сплав на основе никеля : а. с. 869362 СССР : МКИ С 22 С 19/05. № 2928707/22-02 ; заявл. 23.05.80 ; опубл. 23.12.86, Бюл. № 47.

Багатотомне видання в цілому

Політична історія України: ХХ століття : у 6 т. / ред. : І. Ф. Курас та інш. Київ : Генеза, 2002-2003.

Окремий том багатотомного видання

Політична історія України: ХХ століття : у 6 т. / ред. : І. Ф. Курас (голова) та інш. Київ : Генеза, 2003. Т. 2. Революція в Україні : політико-державні моделі та реалії (1917-1920) / В. Ф. Верстюк, В. Ф. Солдатенко. 488 с.

Автореферат дисертації

Лоза К. М. Вплив модифікування та термічної обробки на формування структури і властивостей вторинного поршневого сплаву АЛ25 : автореф. дис. ... канд. техн. наук : 05.02.01. Запоріжжя : ЗНТУ, 2012. 17 с.

Дисертація

Лукьяненко О. Л. Повышение несущей способности лопаток компрессора ГТД комплексной отделочно-упрочняющей обработкой : дис. ... канд. техн. наук : 05.02.01. Запорожье : ЗНУ, 2008. 200 с.

Стаття з журналу

Огай М., Романчук Н. Освітні траєкторії населення та їх вплив на професійну мобільність. *Україна: аспекти праці*. - 2014. № 5. С. 20-27.

Продовження додатку М

Стаття зі збірника

Саленко С. Д. Дослідження поведінки неоднорідностей в морському середовищі з внутрішнім розташуванням точкового джерела нестаціонарних сферичних хвиль. *Проблемы, методы и средства исследования Мирового океана*. Запорозьке, 2013. С. 21-35.

Електронний ресурс : книга

Максименко С. Д. Загальна психологія : навчальний посібник. 3-є вид., перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 272 с. Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/412238/> (дата звернення: 27.05.2019).

Електронний ресурс : книга

Кремень В. Г., Ільїн В. В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції : підручник. Київ : Книга, 2005. 528 с. Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/185874/> (дата звернення: 27.05.2019).

Електронний ресурс : стаття з газети

Белов А. Г. Управление по целям. *Финансовая газета*. 2008. сентябрь (№ 36). Режим доступа : <http://www.aup.ru/articles/management/29.htm> (дата обращения: 27.05.2019).

Електронний ресурс : сайт

Энциклопедия Кругосвет : Универсальная научно-популярная онлайн-энциклопедия : История и общество : Психология и педагогика. Режим доступа : <http://www.krugosvet.ru/taxonomy/term/34> (дата обращения: 27.05.2019).